

# הבדלים בשימוש בשירותי בריאות נוספים (שב"ן) לפי מחוז מגורים, בפיקוח על צרכים ועל מאפייני הפרט



ד"ר רוני וייצברג, רינה מעוז-ברויאר, אלה כץ

## רקע

77% מהאוכלוסייה מבוטחים בביטוח שב"ן (שירותי בריאות נוספים), ועל כן ביטוח זה ממלא תפקיד חשוב במימון ובאספקה של שירותי בריאות בישראל. מדוחות משרד הבריאות עלו הבדלים בין מחוזות בשימוש בשב"ן. חשוב להבין אם ועד כמה הבדלים אלו נובעים מהבדל בצרכים או מחסמי זמינות ונגישות אל השירותים הנמדדים על ידי מחוז מגורים.

## מטרת המחקר

לבחון הבדלים בשימוש בשב"ן בקרב מבוטחים הגרים במחוזות שונים ולפקח על צרכים (נמדדים באמצעות משתני מצב בריאות) ועל משתני הפרט, וכן לבחון אילו משתנים אחרים קשורים לפערי השימוש.



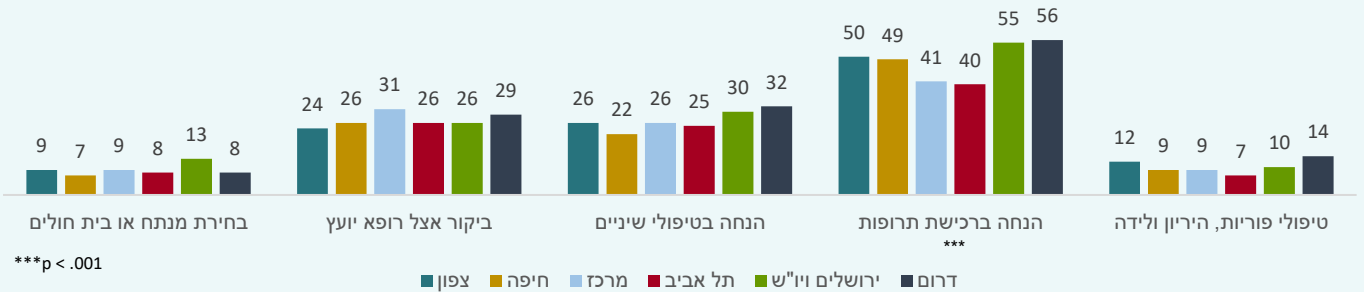
## שיטות

סקר טלפוני ב-2021 בקרב האוכלוסייה הכללית הבוגרת (בני 22+); שיעור היענות – 52%.

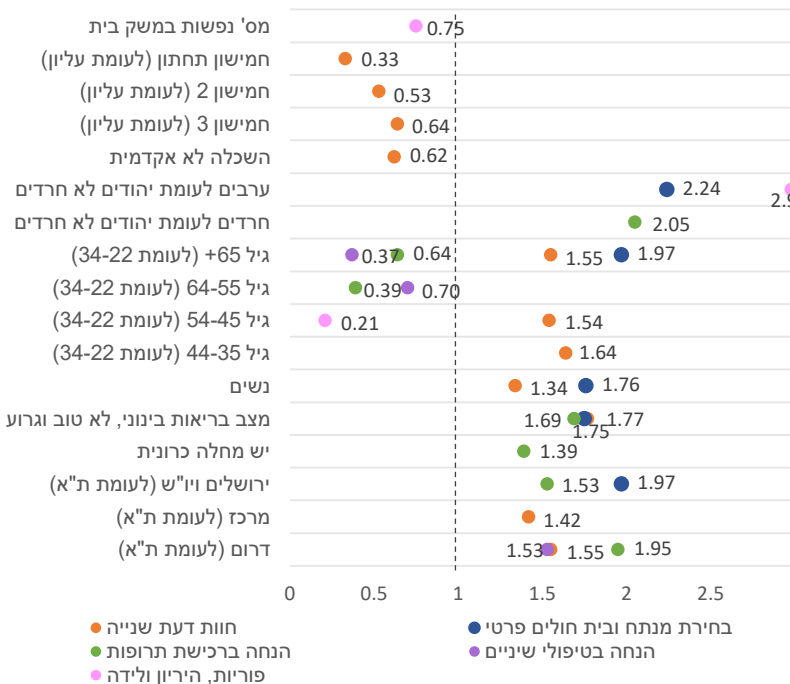
ניתוחים דו-משתניים שאמדו הבדלים לפי אזור מגורים; ניתוח רב-משתני מסוג רגרסיה לוגיסטית לכל שירות בנפרד, בפיקוח על המשתנים: מחוז מגורים, תחנות מצוקה נפשית, מחלה כרונית, מצב בריאות סובייקטיבי, מין, גיל, חרדים, ערבים, השכלה, הכנסה, מספר נפשות במשק בית.

## ממצאים ודיון

### שיעור השימוש בשב"ן בשנתיים שקדמו לסקר לפי מחוזות מגורים (%)



### סקירת המקדמים המובהקים (OR) שהתקבלו מניתוחי הרגרסיות לניבוי הסיכוי להשתמש בשב"ן:



**בחירת מנתח ובית חולים פרטי:** כאשר משתני הרקע מופקחים לתושבי ירושלים ויו"ש סיכוי כפול להשתמש בשירות מלתושבי תל אביב. הסבר אפשרי הוא היצע שירותי רפואה פרטיים (שר"פ).

**ביקור אצל רופא יועץ:** מהניתוח הדו משתני לא עולים הבדלים בין המחוזות. עם זאת, ממודל הרגרסיה עולה שתושבי הדרום והמרכז בעלי סיכוי גבוה מזה של תושבי תל אביב להשתמש בשירות. פער זה עשוי להצביע על היצע נמוך יחסית של רופאים זמינים במסגרת הסל באזורים אלה. ייתכן שההשתתפות העצמית מהווה חסם כלכלי לבעלי הכנסה נמוכה.

**הנחה ברכישת תרופות:** נמצאו הבדלים מובהקים בין המחוזות בניתוחים הדו-משתני והרב-משתני. לתושבי ירושלים ויו"ש והדרום סיכוי גבוה להשתמש בשירות לעומת תושבי תל אביב. מצב בריאות לא טוב ומחלה כרונית מעלים את הסיכוי להשתמש בשירות זה, אך גיל מבוגר מוריד את הסיכוי. נראה כי הרכב סל התרופות, ההנחות והתקרות על השתתפויות עצמיות ברכישת תרופות מגינים על לקשישים, והם משתמשים פחות מאחרים בהנחה ברכישת תרופות בשב"ן.

**הנחה בטיפולי שיניים:** מהניתוח הדו משתני לא עולים הבדלים מובהקים, אך במודל הרגרסיה נמצא כי תושבי הדרום בעלי סיכוי גבוה להשתמש בשירות לעומת תושבי תל אביב. נמצא שלקשישים סיכוי נמוך יחסית להשתמש בשירותי רפואת שיניים בשב"ן. הסבר אפשרי לכך הוא הכיסוי הציבורי של רפואת שיניים לקשישים.

**טיפול פוריות היריון ולידה:** לא נמצאו הבדלים בשימוש בין המחוזות. לערבים סיכוי גבוה פי 3 להשתמש בשירות.

**\*\*לא נמצאו הבדלים מובהקים סטטיסטית בין תושבי תל אביב לתושבי הצפון וחיפה בשירותים הנבדלים לאחר פיקוח על המשתנים הנוספים.**

## מסקנות

יחסי הגומלין בין מערכות הבריאות הציבורית והפרטית באים לידי ביטוי בשימוש בשב"ן: מדיניות הכיסוי, הזמינות והנגישות של השירותים הן בסל הציבורי והן בשב"ן משפיעות על הסיכוי להשתמש בשירותי שב"ן.